

RELACIO BURLESCA,

QUE CERT ILLAURADÒR LI FÁ AL RETÒR de sòn Poble, sobrels discursos, que ha oït en València, per lo Comèta que aparèix en lo Cel, desde ultims de Janèr daquest any.

D. L. M. L.

A Pa và Seryor Retòr,
si un poch ne vol escoltar,
i ha de quedar aturcít,
de lo que à mi acová;

y al mateix pas de riera
sha descluixir los costats.
Ja sab vostè, Sò Retòr,
com de poch temps à esta part
(ques

M.

(ques dels ultims de Jandri;
 daquos se any quens enconstram
 totes les nits en lo Cel
 un Cometa divisam:
 que no sabem lo que es;
 nitampoch lo que serà:
 puix sobre aço está Valencia
 en un llabirint molt gran,
 feat los Molls dos mil discursos,
 y rompentse tots lo cap,
 blasonant de ser Astrolechs,
 parlant bon forts desbarats;
 finsa la Gènt de calbot
 sa callerada ha posat:
 que yo si vostre mescolta,
 ho confie relatar,
 de cada Gènt distinguint
 en les fredors que hi pensat.
 La qui es del conu en amúit
 quels pica la vanitat,
 perque rebenten de Doctes;
 y algúas ilibres ha mirat
 que tracten Distrologia,
 usen, com los Pipigalls;
 diquelles veus Llatinas
 que en los Escrits han trobat,
 pera dar à entendre als ruchs
 que són en això Estudiants;
 mes yo crech bè que igualment
 en aço tots són rucals.
 Uns diuen que eixos Cometes
 (dela fajada que fa
 lo qui tra en lo Cel mirèm),
 Criniti són nomenats.
 Altres que Caudati són,
 que éls així ho han observat.
 Altres per B rbatí els teneu;
 y yo á ells per desbarats.

Altres que són Phenomenot;
 y el discurs que aquests fan
 perquels tinguen per sabuts,
 es sols quedar se neutrals:
 dient, que això dels Cometes
 de moltes maneres ni ha,
 que voràn lo Telescopi,
 pera à discarir passar.
 Si miren lo Pol no i naixen;
 si apareixen per lo Ocas:
 si de la Zona es desguixen:
 si al Arctich, ò Anstarch van;
 si als Antipodes arriben:
 si declinen al Zodiach:
 si entre el Nadir, ò el Cenit;
 si es de Stelluli agregat;
 y conforme la figura,
 y els terminis que he nomenat
 fan éus sò i tanto Pronstich,
 quedantse plè dayre el cap.
 Y tot aço que vol dir?
 vos ableu insonars,
 pera deixar encantada
 à la Gènt que no ha estudiada
 Que li pareix, Sò Rètor?
 no estèu bèn aparellat?
 Y els Boquimolls i nosatros
 nes reuen per ignorants!
 Passem als altres discursos,
 que la Gènt de Vulgo fa.
 Estos diuen quel Cometa
 en flames de foch èta,
 que la coa tira gispes,
 y que això es cola fatal,
 puix seayala Flam. ò Guerras
 ò sino goza Mort aldat.
 Yo dich que teneu rahò,
 estos sols han acertat,

que

ques clara la Astrologia;
sens que fets pugé negar,
puix la proba patèntment
en eiximpls la voran:
perque la *Fàm* es ben certa
en qui no tè què menjar,
y per falta de *pallochs*,
en mòltes cases voran
questà el gat en le foguèr,
per no tindre que cuinar.
La *Guerra* també la vè,
que à tota hora barallant
festàn les sogres, y nores;
sense esperança de pau:
vèn també la oposició
que hià entre gosos, y gats:
los *Tomistes*, y *Suaristes*,
sòn adversaris formals:
contra els colòms lo falcò,
por ser enemich mes gran?
les *Dones* contra les puses,
en quina guerra no estàn?
La *Mortaldat* es segura,
puix de *Santa Llucia* ençà,
que comença la *Matança*,
auràn mort en la Ciutat
mes de nou mil *Baconets*,
y es això la *Mortaldat*.
Yo altra cosa discurtira,
si fóra daquests tals,
puix també vall ferme *Astrolech*,
já que tantíssims niha.
No diuen que encès en foc
lo *Comèta* han dividat,
y quels parèix llança flames;
que donen por de mirar?
puix no tenen de què temer,
qual discurs sen vè a les mans.

En este Invern no mirèm
lo frèt grandíssim que fa?
y hià nèu en les montanyes
peral Mon tot congelar?
Puix això es que les *Estreles*
ò els *Planètes* dallà dalt,
auràn comprat molta llenya;
y denit falles faràn,
pera comport lo frèt;
y poderse bè calfar.
Anèm clas, Senyor Retòr,
yo ho tinch per fort desbarat;
que pugà aver qui en divinae
lo que cuina en alla dalt!
Si en la Terra no poden,
lo que toquè n per les mans;
avriguirho, ni saberho,
puix lo mes fèst ignorant
y de lo que passa hui
já nons recordèm demà:
com me donaràn à entendre;
quan *Telescopi*, y *Compàs*,
aurà homens quendivinen
del Cel los portènts tan grans;
Oixca un cuentèr, Sò Retòr,
al proposit per al cas,
que vol tinch per verdader,
puix mabuèla mel conta,
assegurant quen sòn temps,
vivint èlla vè passar.
Avia en aqueste Regne
un *Astrolech* afamat,
que cascun any sòn Pronostich
solia à la Estampa dar.
Pera ser home de lletres,
y de tan grandíssim cap,
morí duna cosa tonta,
puix farà riure à un malalt.

EU

Ell miravà cap al Cel,
y de modo sembobà
en volèr medir la *Esfera*
fent ralles en sòn *Compàs*,
que ja anava avant, ja arrere,
japoch à poch, ja saltant:
y en estes, y altres mudances
evia allí un gran forat,
y es fica de colp en ell,
que la vida li costà.

Los Poètas com tots sòn
halaixes bèn singulars,
lo mamprengueren á versos,
y burlantse deste cas,
li dien? Què com podria
en lo Cel endivinar
lo que per allà passava,
quant en la Terra ignorà
lo forat que als peus tenia,
y la via de matar?

Nó foren versos polits,
y al assumpt bèn aplicats?
puix lo mateix dich yo ara
destos simplèrs Valencians;
A què vènen los discursos
del *Cometa*, ò el *Comat*,
en si sera aço, ù allo,
ù si molt temps durará
si al Sol seguix la *Carrera*,
ò si và per jo costar?
si declinara à *Ponent*,
ò si marjara à *Llevant*
ses que pera bè aura eixit,

ò si causarà algun mal?
Allà ho vorèm *Boquimells*,
serà lo que Dèu voldrà:
possèmse tots en la *Gracia*,
y res por nos donará.
Tal volta el aver eixit
ans que la *Quaresma* entràs,
y en ella quica mantindres,
sòn avisos quens vol dar
la *Divina Omnipotencia*,
pera que contrits façàm
lo qni á l'anima limporta,
pera poderse salvar,
puix tot lo demès del Mon;
ni presagis; ni senyals,
vè a importar un garrofi,
en lo del Cel cotejet.
Aço ha estat una estoneta,
pera en bulla el temps passat;
que yo sè hià *Astrologia*:
ques *Cencia*: y es vè á llogtar
per la *Gracia gratis data*;
puix quant esta sol saltar
estudiar es per demès,
que no la penetraràn.
Lo mateix la *Poesia*;
en cara que també es *Art*;
qui no està agraciàt del *Numen*:
james més Poèta serà.
Y yo ara. Senyor *Retòr*,
à segar erba men vait,
Dèu li done bona nit,
y à mi de perill me guarta;

F I.

CON LICENCIA: En Valencia;